

Valstybės pagalba

Apie ką kalbėsime?

- **Kam reikia valstybės pagalbos taisyklių**
- **Valstybės pagalbos sąvoka. Europos Komisijos sprendimų praktika kultūros, sporto ir vietos infrastruktūros srityse**
- **Valstybės pagalbos režimai:**
 - Bendrasis bendrosios išimties reglamentas Nr. 651/2014
 - *De minimis* reglamentas Nr. 1407/2013

Visų taisyklių taisyklė

Išskyrus tuos atvejus, kai Sutartys nustato kitaip, **valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių** bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, **palaikydama tam tikras įmones** arba **tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją** arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji **daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.**

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalis

Kam to reikia?

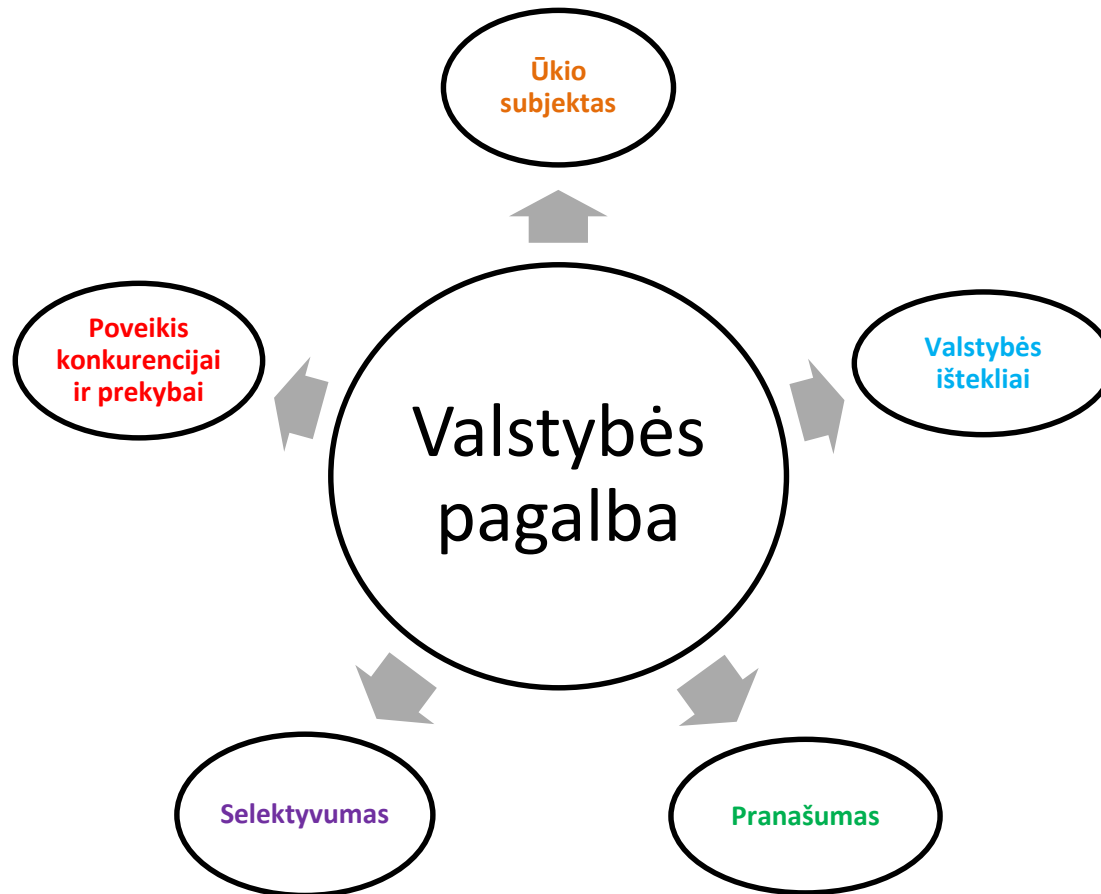
- ES vidaus rinka
- Siekis užtikrinti efektyvumą:
 - įmonių
 - šalių ūkio
 - viešųjų išteklių panaudojimo

© pixabay.com

Valstybės pagalbos sąvoka. Europos Komisijos sprendimų praktika kultūros, sporto ir vietos infrastruktūros srityse

Valstybės pagalbos sąvoka

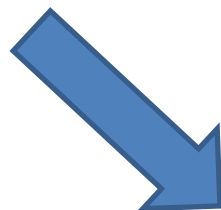
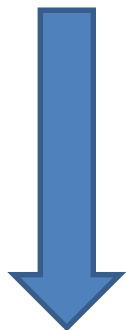
Valstybės pagalba?

- **TAIP** – jei tenkinami VISI kriterijai
- **NE** – jei netenkinamas bent vienas kriterijus

Ūkio subjekts

Nesvarbi teisinė forma

Nesvarbus finansavimo būdas

Vykdo ūkinę veiklą

Išimtis: valstybės prerogatyva

Nebūtinai pelninga veikla

SA. 38122 Anglies kasyklos (Lenkija) – 2014 m.

Priemonės tikslas: apsaugoti "Guido" ir "Królowa Luiza" anglies kasyklų paveldo dalis, renovuoti istorinę techniką, atkurti kasybos vietas ir žemės paviršių

Pagalbos gavėjas: Angliakasybos muziejus

Projekto vertė ir intensyvumas: 43, 8 mln. eurų – 100%

Vertinimas: muziejus vykdo ūkinę veiklą komerciškai eksplotuodamas paveldo objektą, pavyzdžiui, pardavinėdamas siuvenyrus ir nuomodamas paveldo objektui priklausančią infrastruktūrą

N 471/2008 Žirgų ferma (Slovėnija) – 2009 m.

Priemonės tikslas: Lipica žirgų fermos išsaugojimas, įkuriant muziejų bei sutvarkant infrastruktūrą

Pagalbos gavėjas: Lipica žirgų ferma

Projekto vertė ir intensyvumas: 815 000 eurų – 100%

Vertinimas: muziejus dėl savo įkūrimo vietos būtų neatsiejamai susijęs su viešosios įstaigos vykdoma rekreacijos, turizmo ir sporto veikla, jis turėtų būti laikomas ūkio subjektu

N 293/2008 Kultūros centrai, muziejai, viešosios bibliotekos (Vengrija) – 2008 m.

Priemonės tikslas: kultūros skatinimas, atnaujinant ir įkuriant daugiafunkčius kultūros centrus, muziejus ir viešąsias bibliotekas

Pagalbos gavėjai: kultūros centrai, muziejai, viešosios bibliotekos

Projekto vertė ir intensyvumas: 138 mln. eurų – 100%

Vertinimas:

- kultūros centrai, muziejai ir viešosios bibliotekos gali būti ūkio subjektais, jeigu nors dalis jų vykdomos veiklos yra ūkinė;
- vertinama ar yra privačių ūkio subjektų, kurie rinkoje siūlo tokias pat ar pakeičiamas prekes ir paslaugas;

Vertinimas:

- organizuodami konferencijas, spektaklius ar koncertus, centrai gali pritraukti ženklių skaičių lankytojų ir todėl konkuruoja su privačiais konferencijų centrais, teatrais, muzikiniais klubais ar net kino teatrais;
- muziejai konkuruoja dėl lankytojų srautų, laiko ir pinigų;
- daug parodų yra susijusios su populiariąja kultūra, todėl jos galėtų būti organizuojamos ir privačiose galerijose;
- bibliotekų rinkoje neegzistuoja privačios bibliotekos su kuriomis konkuruotų viešosios bibliotekos, tačiau privatūs knygynai siūlo pakeičiamas paslaugas.

Svarbu!

Įvertinti rinkoje teikiamų prekių / paslaugų turinį

Ar infrastruktūros valdymas gali būti ūkinė veikla?

Vertinimas:

- Savininko lygmenyje
- Valdytojo/operatoriaus lygmenyje
- Naudotojų lygmenyje

SA.35135 Daugiafunkcinis Erfurto stadionas (Vokietija) – 2013 m.

Priemonės tikslas: renovuoti ir pagerinti Erfurto stadioną

Pareiškėjas: savivaldybė

Projekto vertė ir intensyvumas: 35 mln. eurų – 100%

Pagalbos gavėjai:

- Infrastruktūros valdytojas/operatorius
- Infrastruktūros naudotojai

Vertinimas:

- operatorius infrastruktūrą naudos ekonominei veiklai (nors nepadengs infrastruktūros sukūrimo sąnaudų);
- miestas įsipareigojo kompensuoti operatoriui už žemesnėmis kainomis suteiktas paslaugas ne pelno siekiančioms organizacijoms;
- subjektai, kuriems planuojama taikyti žemesnę nei rinkos kainą nelaikytini ūkio subjektais;
- profesionalūs klubai už naudojimąsi infrastruktūra mokės rinkos kainą;
- Vokietija nenurodė kaip kainos bus nustatomos kitiems infrastruktūros naudotojams, todėl išlieka tikimybė, kad dalis infrastruktūros valdytojo gautos naudos bus perduodama ir galutiniam infrastruktūros naudotojams.

SA.37109 Futbolo stadionai Flandersų regione (Belgija) – 2013 m.

Priemonės tikslas: atnaujinti arba sukurti futbolo stadione Flandersų regione

Pareiškėjai: stadionų savininkai

Projekto vertė: bendra vertė 8 mln. eurų

Maksimali dotacija: 2,5 mln. eurų stadiono statybai arba 750 000 eurų stadiono atnaujinimui

Pagalbos gavėjai:

- Infrastruktūros savininkai
- Infrastruktūros naudotojai

Vertinimas:

- kainas stadionu naudotojams turētu būti nustatomos naudojant lyginamosios analizės metodą, kuomet būtų lyginamos panašiose infrastruktūrose taikomos kainos (atsižvelgiant į amortizaciją ir veiklos sąnaudas);
- lyginamosios analizės nepakanka užtikrinti, kad jokia infrastruktūros savininkui atsiradusi nauda nepereis infrastruktūros naudotojams.

Ar ūkio subjektu gali būti laikomas
nemokamai paslaugą teikiantis
subjektas?

Ar ūkio subjektu gali būti laikomas ne
pelno siekiantis subjektas?

Iš sprendimo N 293/2008 Kultūros centrai, muziejai, viešosios bibliotekos (Vengrija) – 2008 m.

- Tai, jog subjektas turi ne pelno siekiančios organizacijos statusą, dar nereiškia, kad jis negalės būti laikomas ūkio subjektu.
- Tai, kad subjektas savo paslaugas teikia visiškai neatlygintinai ir yra visiškai finansuojamas iš valstybės lėšų, dar nereiškia, kad jis negali būti laikomas ūkio subjektu.
- Tai, jog subjekto pagrindinė veikla nėra ekonominė, nepanaikina galimybės, kad vykdydamas ekonominę veiklą jis bus laikomas ūkio subjektu.

SA.33575 Ne pelno siekiančių subjektų sporto infrastruktūros (Čekija) – 2014 m.

Priemonės tikslas: sporto užsiėmimams reikalingos infrastruktūros sukūrimas, renovavimas ir išlaikymas

Paramos intensyvumas: tarp 70% ir 100%

Pagalbos gavėjai: ne pelno siekiančios organizacijos, kurios vykdo su sportu susijusią veiklą

Vertinimas:

- Infrastruktūra prieinama visuomenei, todėl organizacijų paslaugas galima prilyginti komerciniams sporto klubams;
- mokesčio ėmimas iš visuomenės už naudojimąsi ne pelno siekiančių organizacijų infrastruktūra yra ūkinė veikla.

SA.35529 Bibliotekos (Čekija) – 2013 m.

Priemonės tikslas: knygų skaitmeninimo ir viešųjų bibliotekų paslaugų rėmimas

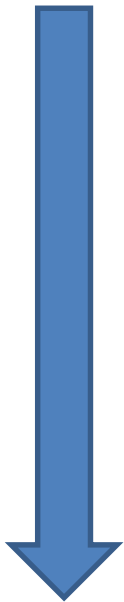
Pagalbos gavėjai: viešosios bibliotekos

Paramos vertė ir intensyvumas: 400 000 eurų – 70%

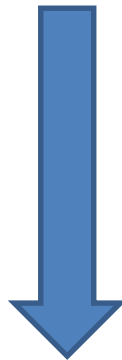
Vertinimas:

- bibliotekos turi nemokamai leisti naudotis jose esančiais leidiniais ir daryti juos prieinamus visuomenei;
- bibliotekų funkcijos neatsiejamai susijusios su švietimo veikla.

Valstybės ištekliai arba valstybės įsikišimas

Parama teikiama per tarpininką

Atsisakoma valstybės išteklių

Valstybė priima sprendimus

Svarbu!

Mažiau akivaizdus variants – pagalbos suteikimas per tarpininką.

Nebūtinas faktinis valstybės išteklių sumažėjimas, pakanka valstybės įsipareigojimo (pvz., garantija).

Kada priemonė nėra priskirtina valstybei?

Pranašumas / Ekonominė nauda

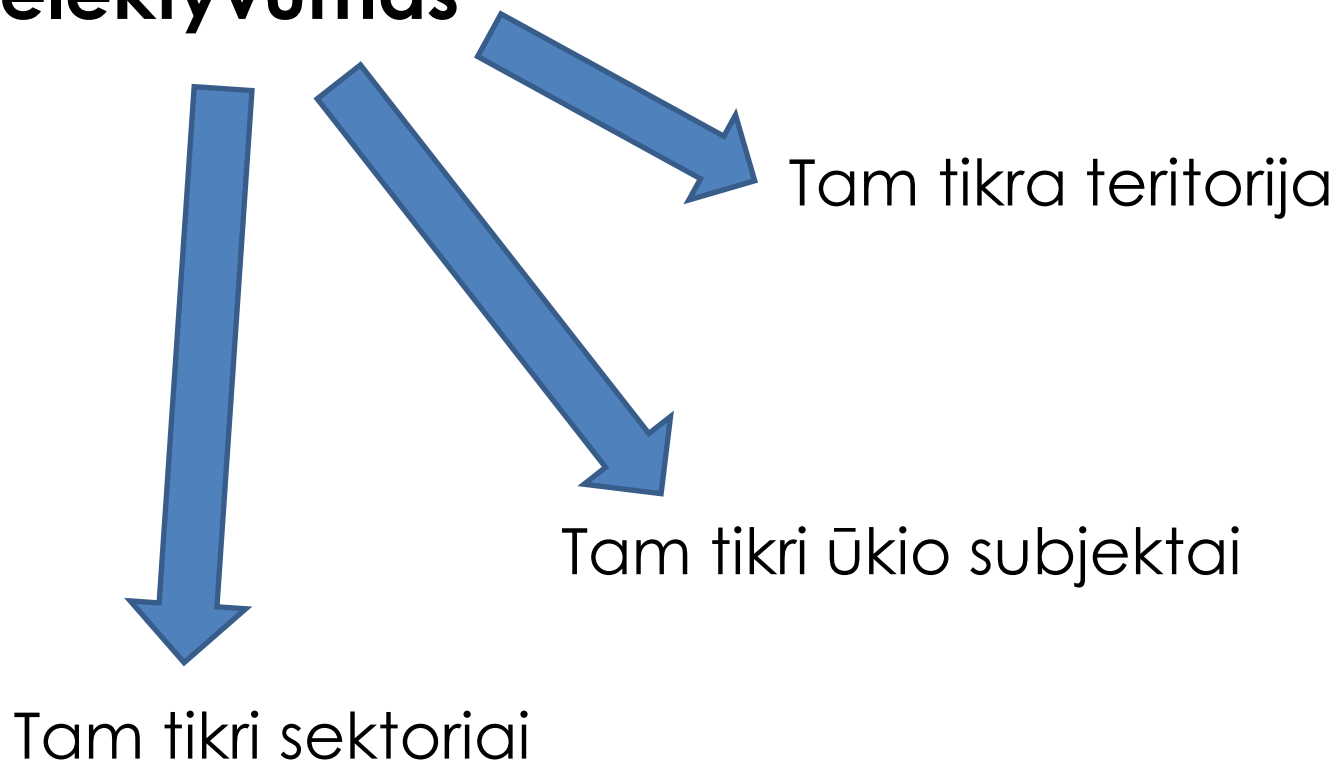

Išimtis: valstybė veikia kaip privatus investuotojas

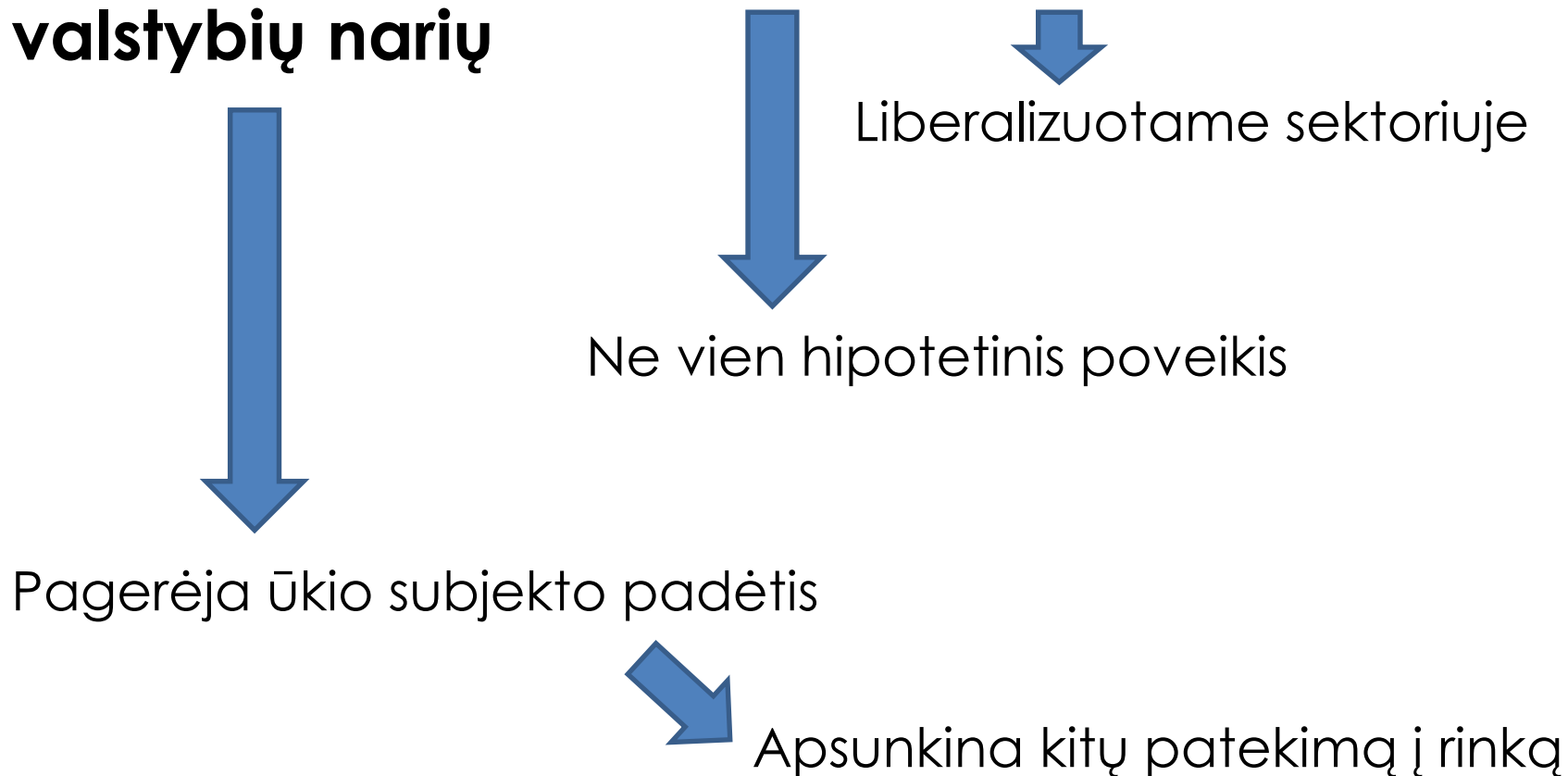
Svarbu!

Nauda gali būti suteikiama ir netiesiogiai, t. y.
ne tik tiesioginiam pagalbos gavėjui
(pavyzdžiui, infrastruktūros naudotojams)

Selektyvumas

Poveikis konkurencijai ir prekybai tarp valstybių narių

N 158/2010 Futbolo muziejus (Vokietija) – 2010 m.

Priemonės tikslas: pastatyti ir išlaikyti nacionalinį futbolo muziejų

Projekto vertė: 29,88 mln. eurų.

Paramos gavėjas: Futbolo muziejaus fondas (50% - Dortmundui miestui; 50% - Vokietijos futbolo federacijai)

Verinimas:

- neužtenka atsižvelgti į kitus futbolo muziejus ir konkurenciją tarp jų;
- muziejus gali konkuruoti ir su kitos rūšies veikla, pavyzdžiui, laisvalaikio parkais.

SA.35909 Turizmo infrastruktūra (Čekija) – 2013 m.

Priemonės tikslas: infrastruktūra, kuri prisidėtų prie turizmo regione skatinimo, pavyzdžiui:

- dviračių ir pasivaikščiojimo takai;
- poilsio zonos;
- viešieji tualetai;
- automobilių parkavimo aikštelės;
- laisvalaikio ir poilsio centrai.

Projekto vertė ir intensyvumas: 19,84 mln. eurų – 100%

Paramos gavėjai: savivaldybės, ne pelno siekiančios organizacijos bei MVĮ

Vertinimas:

- projektais tikimasi padidinti vietos gyventojų, o ne užsienio turistų pritraukimą;
- iš Austrijos atvykstantys turistai nakvoti Čekijoje nepasilieka, nes jų atvykimo į Čekiją pagrindinis tikslas – pigesnis apsipirkimas;
- iš Slovakijos atvykstančių asmenų pagrindinis tikslas – aplankyti Čekijoje gyvenančius artimuosius;
- regionas nėra patrauklus atvykusiems ilgesniam laikui, nes jame trūksta apgyvendinimo ir maitinimo įstaigų;
- tokios infrastruktūros kaip viešieji tualetai ar parkavimo aikštelės neturi įtakos atvykstančių turistų srautams, todėl turėtų būti prilyginamos viešajai infrastruktūrai;
- individualios projektų vertės yra mažos, todėl mažai tikėtina, kad būtų apribotas užsienio investuotojų patekimas į rinką.

SA.32615 Slidinėjimo infrastruktūra (Italija) – 2011 m. ir SA.36882 Slidinėjimo vietovės Toskanos regione (Italija) – 2013 m.

Projektų tikslas: slidinėjimo infrastruktūrų įrengimas ir atnaujinimas Marke ir Toskanos regionuose

Paramos gavėjai: viešosios ir privačios MVĮ, kurios valdo slidinėjimo keltuvus ir slidinėjimo trasas

Projektų vertės ir intensyvumai:

- 12 mln. eurų – 100%
- 20 mln. eurų – 60% privatiems subjektams ir 50% viešiesiems subjektams

Vertinimas:

- paprastai slidinėjimo keltuvų įrengimas vietovėse, kuriose yra labai mažas turizmo pajėgumas ar jo nėra, yra vietinio pobūdžio, nes juo pasinaudotų tik vietiniai gyventojai;
- slidinėjimo infrastruktūros įrengimas ar atnaujinimas vietovėse, kuriose bendras trasos ilgis neviršija 3 km, viešbučių lovų skaičius neviršija 2000, o per savaitę parduodamų slidinėjimo leidimų skaičius neviršija 15% visų parduodamų leidimų, nedaro poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai.

Svarbu!

Vietinį poveikį turinčių priemonių požymiai:

- Nepritraukiamos užsienio investicijos;
- Nesiekia pritraukti užsienio turistų;
- Neatsiranda kliūčių steigtis užsienio ūkio subjektams;
- Prekės ir paslaugos skirtos tik vietiniam naudojimui;
- Poveikis kaimyninių valstybių rinkoms yra nedidelis.

Kada infrastruktūros projekta ir
tā vietinā, kad palīdz netaisnība
valstī palīdz?

SA.41935 Kaimų atnaujinimo veikla ir infrastruktūros projektai kaimo vietovėse (Vokietija) – 2016 m.

Priemonės tikslas: kaimų atnaujinimo veikla ir infrastruktūros projektai pritaikyti kaimo vietovėms, pavyzdžiui:

- eismo sąlygų pagerinimas (ženklų įrengimas);
- parkų ir skverų įrengimas;
- viešųjų pastatų renovavimas;
- jungiamųjų kelių nutiesimas.

Priemonės vertė ir intensyvumas: 120 mln. eurų – 100%

Paramos gavėjai: Bavarijos regiono savivaldybės/kaimo bendruomenės

Vertinimas:

- viešuosiuose pastatuose nebus vykdoma jokia komercinė veikla, todėl ūkio subjektai nebus remiami;
- negalima atmesti galimybės, kad susisiekimo infrastruktūros sukūrimas atneštų naudą žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose veikiantiems ūkio subjektams, ypač tais atvejais, kai būtų nutiesiami keliai į jų fermas;
- nauda būtų antrinė, palyginti su nauda, kuri atsirastų visai bendruomenei.

Bruožai:

- infrastruktūrų finansavimas priskirtinas valdžios institucijų kompetencijai;
- infrastruktūra nėra komerciškai eksploatuojama;
- infrastruktūra yra laisvai prieinama visiems potencialiems jos naudotojams;
- infrastruktūros sukūrimu nesiekama paremti jokių konkrečių ūkio subjektų;
- bet kokia potenciali nauda ūkio subjektams yra netiesioginė (antrinė).

© onedollarclub.com

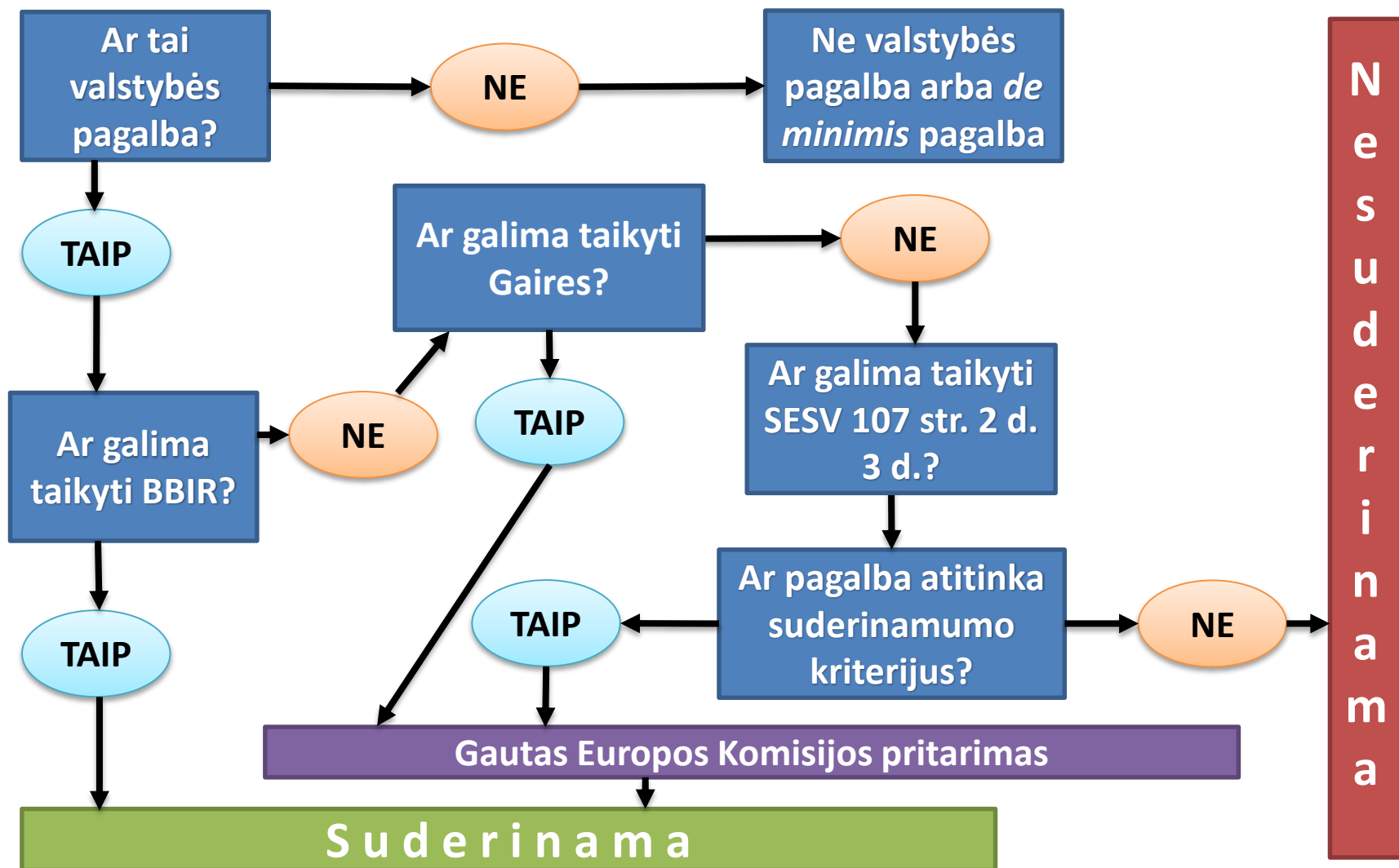
Valstybės pagalbos režimai: Bendrojo bendrosios išimties reglamento Nr. 651/2014 53, 55, 56 straipsnių išimtys ir *De minimis* reglamentas Nr. 1407/2013

Galimybė teikti valstybės pagalbą

Suderinus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalį.

Nederinus su Europos Komisija:

- Pagal *De minimis* reglamentus;
- Pagal ankstesnę patvirtintą schemą;
- Pagal Bendruosius bendrosios išimties reglamentus.

Bendrojo bendrosios išimties reglamento sritys

▪ regioninė: investicijoms	▪ moksliniams tyrimams
▪ MVĮ	▪ kultūrai ir paveldo išsaugojimui
▪ MVĮ galimybei gauti finansavimą	▪ plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai
▪ atlyginimui žalos, sukeltos tam tikrų gaivalinių nelaimių	▪ sporto ir daugiafunkcei rekreacinei infrastruktūrai
▪ palankių sąlygų neturintiems ir neįgaliems darbuotojams	▪ atokių regionų gyventojų susisiekimui
▪ aplinkosaugai	▪ vietinei infrastruktūrai
▪ mokymui	

Bendrosios nuostatos

Reglamentas netaikomas jo 1 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodytais atvejais.

Deggendorfo principas

Pagalba sunkumus patiriančioms įmonėms

Pagalbos ribos:

- investicinē pagalbai kultūrai ir pavelo išsaugojimui: 100 mln. EUR vienam projektui;
- investicinē pagalba sporto ir daugiafunkcēms laisvalaikio infrastruktūroms: 15 mln. EUR arba visos išlaidos, viršijančios 50 mln. EUR vienam projektui;
- investicinē pagalba vietos infrastruktūroms: 10 mln. EUR arba visos išlaidos, viršijančios 20 mln. EUR tai pačiai infrastruktūrai.

Reglamentas taikomas

Skaidriai pagalbai

Skatinamąjį poveikį turinčiai pagalbai

Išimtis: pagalba kultūrai ir paveldo išsaugojimui

Svarbu!

Visa toms pačioms išlaidoms padengti skirta valstybės pagalba ar *de minimis* pagalba yra sumuojama.

Iš savivaldybės lėšų suteiktas projekto finansavimas būtų sumuojamas su struktūrine parama!

Sumavimas negalimas, jeigu būtų viršijamas didžiausias leidžiamas pagalbos intensyvumas ar pagalbos suma.

Svarbu!

Reglamentas taikomas tik tada, kai tenkinamos visos jo I skyriuje nustatytos sąlygos ir specialios šio reglamento III skyriuje atitinkamos kategorijos pagalbai nustatytos sąlygos.

53 str. – Pagalba kultūrai ir paveldo išsaugojimui

Taikymas:

- Muziejams
- Archyvams
- Bibliotekoms
- Meno ir kultūros centrams ir erdvėms
- Teatrams
- Koncertų salėms
- Materialiam paveldui

Tinkamos finansuoti išlaidos:

Infrastruktūros, kurios bent 80% laiko arba vietas pajėgumo per metus yra naudojama kultūros tikslams, statymo, atnaujinimo, įsigijimo, išsaugojimo arba pagerinimo išlaidos;

Materialaus kultūros paveldo apsaugojimo, išsaugojimo, atkūrimo ir rekonstrukcijos išlaidos.

Svarbu!

Pagalba spaudai ir žurnalams, spausdintiems ar elektroniniams, pagal šį straipsnį neteikiama.

Pagalba kino teatrams pagal šį straipsnį neteikiama.

55 str. – Pagalba sporto ir daugiafunkcēms laisvalaikio infrastruktūroms

Infrastruktūros negali naudoti išskirtinai vienas profesionālus sporto naudotojas.

Sporto infrastruktūrā kiti profesionāļi arba neprofesionāļi sporto naudotojai per metus išnaudoja bent 20% laiko pajēgumo.

Daugiafunkcē laisvalaikio infrastruktūrā sudaro daugiafunkcio pobūdžio laisvalaikio įrenginiai, kuriuose visų pirma siūlomos kultūrinės ir laisvalaikio paslaugos.

Netaikoma laisvalaikio (pramogų) parkams ir viešbučiams!

Galimybė naudotis sporto arba daugiafunkcėmis laisvalaikio infrastruktūromis suteikiama skaidriai ir be diskriminacijos.

Įmonės, kurios finansavo bent 30% infrastruktūros investicinių išlaidų, gali gauti lengvatinę galimybę infrastruktūra naudotis palankesnėmis sąlygomis, jeigu tos sąlygos yra skelbiamos visuomenei.

Jei sporto infrastruktūra naudojasi profesionalūs sporto klubai, valstybė užtikrina, kad infrastruktūros naudojimo kainų nustatymo sąlygos būtų skelbiamos visuomenei.

Koncesija arba kitas patikėjimas trečiajai šaliai statyti, atnaujinti ir (arba) eksploatuoti sporto arba daugiafunkcę laisvalaikio infrastruktūrą suteikiamas atvirai, skaidriai ir be diskriminacijos, deramai atsižvelgus į taikomas viešojo pirkimo taisykles.

Su investicine pagalba sporto ir daugiafunkcei laisvalaikio infrastruktūrai susijusios tinkamos finansuoti išlaidos yra investicijų į materialųjį ir nematerialųjį turtą išlaidos.

56 str. – Investicinē pagalba vietas infrastruktūroms

Straipsnis netaikomas infrastruktūroms, kurioms gali būtī taikomas kitas šio reglamenta specialusis straipsnis (išķyruš regioninē pagalbā).

Straipsnis netaikomas oro uostu infrastruktūrai ir uostu infrastruktūrai!

Straipsnis netaikomas specialiajai infrastruktūrai!

Infrastruktūra naudotojai gali naudotis atvirai, skaidriai ir be diskriminacijos.

Kaina už infrastruktūros eksploatavimą arba pardavimą atitinka rinkos kainą.

Koncesija arba kitas patikėjimas trečiajai šaliai eksploatuoti infrastruktūrą suteikiamas atvirai, skaidriai ir be diskriminacijos, deramai atsižvelgus į taikomas viešojo pirkimo taisykles.

Tinkamos finansuoti išlaidos yra investicijų į materialųjį ir nematerialųjį turtą išlaidos.

De minimis reglamento bruožai

- Viršutinės ribos kontrolė;
- Tik skaidri pagalba;
- Pagalbos suteikimo momentas;
- Susijusių ūkio subjektų vertinimas („Viena įmonė“);
- Taisyklės susijungiantiems/išsiskiriantiems ūkio subjektams;
- Taisyklės įmonėms veikiančioms keliuose sektoriuose;
- Pagalbos sumavimas.

De minimis reglamentas Nr. 1407/2013:

- 200 000 EUR;
- 100 000 EUR – krovinių vežimo keliais sektorius;

Netaikomas:

- krovinių vežimo keliais įmonėms transporto priemonėms įsigyti;
- kitų *De minimis* reglamentų reguliuojamoms sritims;
- netiesioginei pagalbai pirminiam žemės ūkio sektoriui;
- su eksportu susijusiai veiklai;
- pagalbai, suteikiančiai palankesnes sąlygas vietinėms prekėms, palyginus su importuotomis.

Pliusai:

- Nenustatomos tinkamos dengti išlaidos;
- Nereikalaujama skatinamojo efekto;
- Gali būti teikiama sunkumus patiriančioms įmonėms (išskyrus teikiant paskolas ir garantijas).

Minusai:

- Mažos pagalbos sumos;
- Ūkio subjektas gali būti išnaudojęs pagalbą;
- Susijusių ūkio subjektų vertinimas.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONKURENCIJOS TARYBA

Tel. (8 5) 262 7797
Faks. (8 5) 212 6492
El. p. taryba@kt.gov.lt
contacts@kt.gov.lt
www.kt.gov.lt

Lithuanian
Competition
Council

@keserauskas